

Cuprins

Cuvânt-înainte	7
Geografia și demografia preromană	9
Întemeierea Romei între legendă și realitatea istorică	19
PARTEA I. ROMA ÎN EPOCA REGALITĂȚII	26
Capitolul 1. Orașul și ocupația locuitorilor lui în epoca regală	34
Capitolul 2. Clasele sociale	38
Capitolul 3. Religia în Roma regală	41
Capitolul 4. Familia romană în epoca regalității	48
Capitolul 5. Instituțiile politice	56
PARTEA A II-A. REPUBLICA ROMANĂ	64
Capitolul 1. Tranziția de la monarhie la republică	64
§ 1. Despre instituțiile romane de tip republican	66
§ 2. Situația economică	73
§ 3. Conflictul patriciano – plebeian	77
§ 4. Legea celor douăsprezece Table	81
Capitolul 2. Războaiele Romei republicane și cucerirea peninsulei italițe	85
§ 1. Armata romană	85
§ 2. Războaiele peninsulare	88
2.1. Luptele pentru hegemonia Romei asupra Latium-ului	88
2.2. Invaziile galilor	90
2.3. Războaiele cu samniții	92
2.4. Războiul cu Tarentul și Pyrrhus, regele Epirului	93
Capitolul 3. Expansiunea romană asupra Mării Mediterane și a țărilor riverane	96
§ 1. Despre Cartagina	96
§ 2. Războaiele punice	99

2.1. Primul război punic (264-241 î.Cr.).....	100
2.2. Al doilea război punic (218-201 î.Cr.).....	102
2.3. Al treilea război punic (150-146 î.Cr.)	106
§ 3. Cucerirea Galiei Cisalpine și luptele cu ligurii	108
§ 4. Războaiele din Hispania.....	109
§ 5. Expansiunea romană în lumea elenistică	112
§ 6. Războaiele din Asia	114
Capitolul 4. Influența expansionismului teritorial asupra societății romane	117
§ 1. Viața economică și schimbările intervenite în structura socială	117
1.1. Agricultură.....	118
1.2. Activitățile meșteșugărești.....	119
1.3. Comerțul	120
§ 2. Relațiile externe ale Romei și guvernarea provinciilor	124
§ 3. Aspecte privind ierarhizarea socială	129
§ 4. Sclavii și statutul lor. Libertății.....	137
§ 5. Roma Republicană. Cultura, arta și religia	146
Capitolul 5. Crizele interne ale Republicii.....	155
§ 1. Episoadele gracchiene.....	156
§ 2. Revoltele sclavilor.....	164
§ 3. Războiul cu socii (bellum sociale, 91-88 î.Cr.).....	167
Capitolul 6. Agonia Republicii și regimurile politice personale	174
§ 1. Marius, conducător și reformator militar	175
§ 2. Sulla, dictator și reformator	182
§ 3. Adâncirea crizei Republicii între sfârșitul dictaturii lui Sulla și momentul dominației lui Pompei	186
§ 4. Dominația lui Pompei și încheierea primului triumvirat.....	188
§ 5. Roma sub atotputernicia lui Caesar.....	198
5.1. Dictatura și reformele lui Caesar (49-44 î.Cr.)	204
5.2. Asasinarea lui Caesar.....	210
§ 6. Moștenitorul lui Caesar. Confruntarea cu Marcus Antonius.....	214
§ 7. Al doilea triumvirat.....	218
§ 8. Bătălia de la Philippi și consecințele acesteia	220
§ 9. Ascensiunea lui Octavianus	222

§ 10. Marcus Antonius și Cleopatra. Sfârșitul triumviratului	224
§ 11. Bătălia de la Actium.....	226

PARTEA A III-A. IMPERIUL ROMAN SUB FORMA**PRINCIPATULUI** 231**DINASTIA IULIO-CLAUDIANĂ** 231**Capitolul 1. Preluarea puterii** 237§ 1. Omul Augustus 242 |§ 2. Succesiunea după Augustus 246 |**Capitolul 2. Administrarea imperiului** 249**Capitolul 3. Armata și reforma militară.....** 252**Capitolul 4. Politica externă a lui Augustus** 257**Capitolul 5. Religia în epoca lui Augustus.....** 261**Capitolul 6. Problema evreiască și apariția creștinismului.....** 268§ 1. Locul nașterii creștinismului 268 |§ 2. Elemente de istorie a poporului evreu și a religiei sale..... 269 |§ 3. Nașterea și viața lui Isus 275 |§ 4. Condamnarea, răstignirea și învierea lui Isus 278 |§ 5. Organizarea primelor Biserici..... 281 |**Capitolul 7. Educația, cultura și arta în epoca lui Augustus** 288§ 1. Educația și învățământul la romani 288 |§ 2. Literatura..... 295 |§ 3. Arhitectura și arta..... 307 |**Capitolul 8. Împărații Iulio-Claudieni.....** 311§ 1. Tiberius (14-37) 311 |§ 2. Caligula (37-41)..... 319 |§ 3. Claudius (41-54) 325 |§ 4. Nero (54-68) 332 |4.1. Marele incendiu al Romei..... 339 |4.2. Conspirațiile și moartea lui Nero 343 |

Capitolul 9. Împărații anilor 68-69 d.Cr.	350
§ 1. Galba (8 iunie 68-15 ianuarie 69)	351
§ 2. Otho (15 ianuarie 69-16 aprilie 69).....	352
§ 3. Vitellius (2 ianuarie 69-20 decembrie 69)	353
 DINASTIA FLAVIENILOR	 355
 Capitolul 10. Principatul roman în epoca împăraților Flavieni	 355
§ 1. Vespasianus (69-79).....	355
§ 2. Titus (79-81)	357
§ 3. Domițian (81-96).....	362
 DINASTIA ANTONINILOR	 368
 Capitolul 11. Secolul de aur al Imperiului Roman	 368
§ 1. Nerva (96-98).....	369
§ 2. Traian (98-117)	370
2.1. Aspecte privind politica religioasă în timpul lui Traian	372
2.2. Cucerirea Daciei	374
2.2.1. Primul război dacic (101-102).....	379
2.2.2. Al doilea război dacic (105-106).....	383
2.2.3. Provincia Dacia și romanizarea ei	385
2.3. Consecințele cuceririi Daciei	390
2.4. Războaiele cu parții	393
§ 3. Hadrian (117-138).....	398
§ 4. Antoninus Pius (138-161)	405
§ 5. Marcus Aurelius (161-180) și Lucius Verus (161-169).....	406
§ 6. Commodus (180-192)	410
 DINASTIA SEVERILOR	 414
 Capitolul 12. Împărații anului de criză 193 și începutul Dinastiei Severilor	 414
§ 1. Pertinax (anul 193).....	414
§ 2. Didius Iulianus (anul 193).....	415
§ 3. Septimius Severus (193-211)	416
§ 4. Caracalla (211-217).....	422
§ 5. Macrinus (aprilie 217-iunie/iulie 218)	425

§ 6. Elagabal (218-222).....	426
§ 7. Severus Alexander (222–235).....	429
Capitolul 13. Agonia Principatului. Împărații domniilor scurte.....	434
§ 1. Maximinus Trax (235-238).....	435
§ 2. Anul 238 și investirea a cinci împărați.....	435
2.1. Coregența lui Gordianus I și Gordianus II.....	436
2.2. Pupienus și Balbinus.....	437
2.3. Gordianus III.....	438
§ 3. Filip Arabul (244-249).....	438
§ 4. Decius (249-251).....	439
4.1. Politica anticreștină a lui Decius.....	440
§ 5. Trebonianus Gallus (251-253).....	443
§ 6. Aemilius Aemilianus (253).....	443
§ 7. Valerianus (253-260).....	444
7.1. Valerianus și politica represivă împotriva creștinilor.....	444
§ 8 Gallienus (253-268).....	447
8.1. Crearea imperiului Galic al lui Postumus.....	451
§ 9. Claudius al II-lea (268-270).....	452
§ 10. Quintillus (270).....	453
§ 11. Aurelian (270-275).....	453
11.1. Retragerea romană din Dacia.....	456
§ 12. Tacitus (275-276).....	460
§ 13. Florianus (276).....	460
§ 14. Probus (276-282).....	461
§ 15. Carus 282–283).....	461
§ 16. Numerian (283-284) și Carinus (283-285).....	462
Capitolul 14. Societatea romană în secolul II-III d.Cr.....	464
§ 1. Aspecte privind economia.....	464
1.1. Agricultură.....	465
1.2. Industria și comerțul.....	466
§ 2. Structura socială.....	467
2.1. Ordinul senatorial.....	468
2.2. Ordinul equestru.....	469
2.3. Ordo decurionem.....	471
2.4. Plebea.....	472
2.5. Sclavii.....	472

§ 3. Arta și cultura.....	477
3.1. Arhitectura și artele plastice	477
3.2. Evoluția învățământului.....	481
3.3. Literatura	487
3.3.1. Scriitori latini.....	487
3.3.2. Literatura creștină.....	490
§ 4. Religia.....	493
Capitolul 15. Viața cotidiană la romani.....	501
§ 1. Casele romane. Străzile și circulația. Forurile.....	501
1.1. Tipuri de case și denumirile lor	502
1.1.1. Casele romane din mediul rustic	502
1.1.2. Casele romane din mediul urban	504
1.2. Străzile și circulația.....	514
1.3. Forurile	517
§ 2 Vestimentația și igiena	522
2.1. Îmbrăcămintea și toaleta bărbaților.....	522
2.1.1. Vestimentația.....	522
2.1.2. Încălțăminte	525
2.1.3. Toaleta masculină.....	526
2.2. Îmbrăcămintea, cosmetica și coafura femeilor	529
2.2.1. Vestimentația.....	529
2.2.2. Machiajul și coafura femeilor.....	530
2.2.3. Podoabele	534
2.3. Necesitățile fiziologice cotidiene. Igiena corporală.....	536
2.3.1. Latrinele	536
2.3.2. Băile. Termele	537
§ 3. Timpul și măsurarea lui.....	541
3.1. Aparate de măsurat timpul. Diviziunile zilei	541
3.2. Calendarul.....	545
§ 4. Când, ce și cum mâncau romanii	551
§ 5. Petrecerea timpului liber și divertismentul la romani	564
5.1. Noțiunea de timp liber (otium)	564
5.2. Sărbătorile.....	564
5.3. Jocuri și spectacole (ludi)	570
5.3.1. Jocurile grecești.....	573
5.3.2. Ludi circenses.....	575
5.3.3. Ludi scaenici	578

5.3.4. Ludi gladiatori	583
§ 6. Sexualitatea la romani	604

PARTEA A IV-A. IMPERIUL ROMAN SUB FORMA DOMINATULUI

630

Capitolul I. Începuturile Dominatului și tetrarhia

633

§ 1. Dioclețian (284-305)	633
§ 2. Tetrarhia (285-305)	639
§ 3. Sfârșitul tetrarhiei și apariția diarhiei	642
§ 4. Diarhia (Constantin și Licinius)	647
§ 5. Constantin, unic conducător	651
5.1. Convertirea lui Constantin la creștinism	652
5.2. Actul de toleranță religioasă din anul 313	655
5.3. Întemeierea noii capitale, Constantinopol	657
5.4. Constantin și disputele religioase	658
5.5. Sfârșitul domniei lui Constantin	663

Capitolul II. Ultimii împărați romani din apus

665

§ 1. Moștenitorii lui Constantin	665
§ 2. Iulian (361-363)	669
§ 3. Iovian (363-364)	673
§ 4. Familia imperială valentiniană și era împăraților copii	673
4.1. Valentinian I (364-375) și Valens (364-378)	673
4.2. Grațian (367-383) și Valentinian II (375-392)	675
§ 5. Theodosius I (379-395)	677
§ 6. Imperiul roman după Theodosius I	684
6.1. Arcadius (395-408) și Honorius (395-423)	686
6.2. Theodosius II (408-450)	692
§ 7. Ioannes (423-425)	694
§ 8. Valentinian al III-lea (425-455)	694
§ 9. Ultimii ocupanți al tronului imperial de apus	696
9.1. Petronius Maximus (455)	697
9.2. Avitus (455-456)	697
9.3. Maiorianus (457-461)	697
9.4. Severus III (461-465)	698
9.5. Anthemius (467-472)	698
9.6. Olybrius (472)	698

9.7. Glycerius (473-474).....	698
9.8. Iulius Nepos (474-475).....	698
9.9. Romulus Augustulus (475-476).....	699
Capitolul III. Iustinian, moștenitorul cezarilor Romei.....	700
§ 1. Începuturile dinastiei iustiniene.....	700
§ 2. Iustinian și recuceririle teritoriale.....	708
§ 3. Politica religioasă a lui Iustinian.....	711
§ 4. Opera legislativă iustiniană.....	713
4.1. Codex.....	715
4.2. Digesta.....	715
4.3. Institutiones.....	719
4.4. Novellae constitutiones.....	720
Epilog.....	721